

A TENGERI KAGYLÓ (II.)

Második rész

TOLNAI OTTÓ

Jóska, az utcaseprő, kaszáló póklábra emlékeztető mozdulatokkal söpörte a piacteret, észlelt, ahogy a suhogó fűzfasöprű, a kasza rajzolta ívtől jó messzire elhaladtam mellette, hogyne észlelt volna, hiszen az öccsével egy padban ültem az iskolában, szinte családtagjuk voltam, de nem jelezhetett, egyrészt nem eshetett ki a ritmusból, másrészt viszont vigyáznia kellett, nehogy elhagyjon egy szalmaszálat, egy csikket is. Orbán egyszer, már Jóska halála után, azt kérdezte Lötyögétől, azért tőle, mert az apja után akkor már ő is politizálni kezdett, hogy a Jóskának miért nem állítanak emlékművet, hiszen abszolút utcaseprő volt, mire Lötyöge értetlenül bámult Orbánra. Mi az, hogy abszolút utcaseprő?! És különben is, én nem vagyok abszolút Lötyöge?! De az vagy, mondta Orbán, az vagy. Abszolúté. Rád fogok szavazni. A Szerb utcánál Kiss Karcsit pillantottam meg, valamelyik fürdővendégtől jött, elválaszthatatlan barátjával, az ezüst hajú Bicskei Ottóval azokat a selyempongyolában közlekedő, leginkább lelki eredetű bajaikat kúráló hölgyeket konzumálták, ahogy Szatyor mondta, kúrták módszeresen, inkább azokat, mint Iván félillegális kuplerájának érdes, ecetillatú parasztkurváit, kis lábain alig tudta cipelni busa fejét, a nyakát az Isten kiiktatta ugyanis, vannak ilyen emberek, mondta Szatyor, akiknek az Isten kiiktatta a nyakát, hogy rögtön a seggükre ültethesse a fejüket, fogai között persze most is foppiszkálót forgatva, hiszen, ezt is Szatyor jegyezte meg egyszer, Szatyor embere ugyanis az Ottó volt, Lungovics Szatyor számára Ottó volt a király, ki kell piszkálnia a fogait, mi lenne, ha a következő hölgy

megérezné az előző maradványát. Nem köszöntek egymásnak, noha Kiss Karcsi kiköpött egy hegyeset, ami Szatyor szerint, az ő esetében semmi rosszat sem jelentett, azonos volt a köszönéssel, ugyanis neki is megvolt a ritmusa, bizonyos időközökben ki kellett köpnie. Abban is szinte biztos voltam, hogy a Lengyel Feri bácsival való találkozást sem kerülhetem el. És valóban, már ki is kanyarodott az Aranyhal felől, amely most is, szépen körül volt hányva, udvarában szinte még visszhangzott a legények ökrödése. Feri bácsi már megborotvált néhány embert, körülbelül sejtettem is, hogy kiket. Valójában az ő mestersége izgatott legjobban, talán még az asztalosok, cipészek, kovácsok mesterségénél is jobban, mármint az, ahogy hajnalok hajnalán, még nyitás előtt sorba járja a házakat, s tisztára kaparja az emberek arcát, lehúzza róluk az elmúlt nap, az éjszaka borzalmát, nélküle talán rókák, sakálok, bölények képeiben ébrednének az emberek, vagy talán fel sem ébrednének, maguk immár képtelenek lennének összerakni arcukat, az ő mestersége izgatott legjobban, az, ahogyan pamacsol, ahogyan feni végtelen villogó borotvakését, noha azt már el sem tudtam volna képzelni, hogy azzal a késsel az emberek arca, torka felé közelítsek, hiszen nekem már kisgyerekkoromban is rezegtek az ujjaim, már kisgyerekkoromban is annyira bizonytalan volt a kezem, hogy a homokvár csöpögtetésén kívül másra nem is igen volt alkalmas. Kis koffere ott himbálódzott a biciklikormányon. Nem mondom, izgatta fantáziámat dr. Csathó orvosi táskája, cipeltem is néhányszor utána (valójában nem is az injekcióstűk, szkalpelek, fogók vonzottak, hanem kis nikkell browninjja, színes tintákkal írt, iniciálékkal, rajzokkal díszített naplója), izgatta fantáziámat Kráhl Terike, Hedvig néni, akivel állítólag a börtön előtt viszonya volt édesapának (most egy kurvája sem látogat el hozzá Kosovóra, egy se mászik fel hozzá az Átkozottak hegyére, fakadt ki egyszer ómamának édesanyám, mire ómama azt mondta, látod, kislányom, mindennek van jó oldala, még a raboskodásnak is, legalább lemaradnak róla a piócaként élősködő kurvák), meg majd Tóth Éva retikülje is, ahogy Orbán mondja, a női retikülök átvilágíthatatlan misztikuma, izgatta fantáziámat Sóti, az ügyvédbojtár kettőbe vagy négybe hajtogatott aktatáskája, a szabadkai vonatról leszálló utasok vulkánfibere, de mégis ez a kis himbálódzó borbélykoffer mindennél jobban foglalkoztatott, fogalmam sem volt, mit a fenét is fogok csinálni az életben, de azt tudtam, hogy egyszer

szerzek magamnak egy ilyen kis borbélykoffert, s azzal közlekedem, mint T. Orbán pesti íróbarátja, Zeke Gyula, akivel majd egy alkalommal meg is ismertem Orbán, úgyhogy egy pillanatban majd meg is érinthetem kis kofferjét, bele is pillanthatok bensejébe az ezüst dóznik, leheletnyi tárcák, szivartokok, muzeális töltőtollak, finom kis jegyzetfüzetek, ritka, régi könyvek észbontó rendje közé – legfelül a Rembrandt halálát láttam, de ez talán nem is ide tartozik, mindenesetre azt még el kell mondanom, hiszen nem sok élő pesti íróval találkoztam, csak Orbán meséjéből ismerem úgy ahogy őket, aki valamiféleképpen maga is pesti író lett, mielőtt örökre Berlinbe távozott, el kell mondanom, hogy Zeke Gyulával való rövidke találkozásunk után az volt az érzésem, a szó szoros értelmében megborotvált, tudom, hihetetlen, de pontos szavai, mondatai megborotválták, lehúzták borostámat, az igazság az, akkor én már egy vulkánfiberrel rohangáltam a világban, tehát végül is nem borbély-, hanem vulkánkofferem lett, azt adott az élet a kezembe, egy vulkánfibert, s hátba bökött: nyomás!!!, ám mondom, ez lehet, nem is ide tartozik, s azt pedig végképp ne bolygassuk, mi is tartozik ide, mert felbolygatjuk az egészséget, végül is még lecserélhetem egyszer a vulkánt . . . Feri bácsi nadrágjának széles szárát fa csíptető tartotta távol a frissen olajozott lánctól. Állítólag zöld német katonabicikliről volt szó, csak, mint Kecsenovics Firó bizonygatta, csak lekente fekete vaslakkal az öreg. Hány nap van még hátra?!, kérdezte teli torokból, felébresztve az egész utcát, mármint hány napot kell még a börtönben lehúznia apámnak. Megdöbentem, első alkalommal történt meg ugyanis, hogy hajnalban, első dolgomként nem húztam reckát cserkésztorómmal a gyerekágy belső korláujára, mármint hogy ismét egy nappal kevesebb maradt hátra édesapám börtönnapjaiból . . . De egy csuklás után kivágtam magam. Már mindössze 766 nap, Feri bácsi! A 767. napon hajnalban ott vagyok nálatok, noha hallom, bajuszt növesztett az öreg. Igen, mondtam, pedig Feri bácsi közben már messze karikázott, azt mondja anyám, olyan rézdrót bajsza nőtt, nem pörge és fekete, mint Petrovics bácsinak, aki igaz, valami kenceficével kenegeti, majd kérünk tőle kölcsön, gondoltam, de aztán elálltam tőle, ugyanis meg voltam győződve, azon a 767. hajnalon visszaállítatja régi pofaberendezését a Feri bácsival. És valóban úgy is lesz, ledobhatja a rézdrótkefeszérű bajszot, s megvallja, a nehéz börtöni hajnalokon Feri bácsi, Feri bácsi pamacsa,

kése, pacsulija hiányzott neki legjobban. Mert hát végső soron, ha jobban belegondolok, ha egyáltalán tudok még jobban belegondolni a dolgokba, mert azt sem tudom, beléjük kell-e gondolni, a pamacsnál, a fenőszíjnál és a borotvakésnél is lényegesebb a pacsuli. A pacsuliról van szó ugyanis. Feri bácsi, ezt sok hajnalon próbáltam meglesni a gyerekágy rácsai között, befejezve érzéki és ugyanakkor virtuóz munkáját, egy majdhogynem suta, szégyenlős mozdulattal előveszi a kiskoffer titkos reteszéből a semmis üvegcsét, amit hetente tölt újra a maga készítette pacsulival, tenyerébe önt egy-két csöppet, s tulajdonképpen akárha akkor várászná életre a halottat, megpaskolja az elrontott életű emberek arcát, mert minden ember elrontotta az életét városkánkban, jóllehet olykor úgy tűnt, kevésbé mint más városkákban, más városokban, Feri bácsi, s mind a régi borbélyok, Dusi is, aki utolsóként élte meg a szakma kimúlását, csak a hullákat engedték olykor át neki, illetve hát Kráhl Terike hónaljszörét, szeméremhajzatát is fazonírozhatta Terike haláláig, mert mint Emil mesélte, ő az udvarukban lakott, gukkerozta a dolgokat, Terike még a túlvilágra is rendezett szeméremhajzattal akart érkezni, noha az arkangyalok, ettől őszintén rettegett, nemtelen lények, de hát őt valójában nem is maga az üzekedés érdekelte, noha abban is érdekelt volt némiképp, hanem az, hogy rendben legyen a hónalj- és fanszöre, mert városkánkban rajta kívül ezzel senki sem törődött, senki sem gondozta hónalj- és fanszörét, hagyta szabadon összevissza burjánzani, úgyhogy valójában majd minden nő egy ördögcérnabokrot hordott a lába között, mert mint hangsúlyozta, az ő szeméremhajzatát meg lehet nézni a legmocskosabb üzekedések után is, Feri bácsi, s mind a régi borbélyok, alkimikusok voltak, az utolsó igazi alkimikusok tulajdonképpen, hiszen elég volt kihúzni az üvegcsé dugóját, s egy pillanatra a kuncsaft, a páciens, a hulla orra alá tartani avagy elhúzni ott, mármint az orra előtt, hogy az illető felébredjen, Dusi hullái azért nem ébredtek fel, mert akkor már neki tövig kopott pamacsán és teknőcnyelű késén kívül semmije sem volt, Dusinak már nem volt pacsulisüvege, sokáig az üres üvegcsével operált, noha olykor még így, az üvegcsé nélkül is történt csoda, ugyanis annyira tenyerébe, lényébe itatódott a pacsuli, hogy a hulla, egy-kétszer állítólag, ebben az ügyben még kutatni kellene, le kellene ellenőrizni a mendemondákat, már a keze mozdulatától feltámadt, mert hát az kétségtelen, hogy e mesterség titka, alkimikusi

fermentuma leginkább Dusi lényével azonosult, Dusi lényét itatta át, Dusi lelke maga volt a pacsul, az az utolsó spirituális valami, amit egykor még több ember sugárzott, lehelt, dr. Kosztolányi Árpád és a bábák, a Juhász cukrász, Tari atya, Beatrix főnővér, Schöbel, az újságíró, Radács Misi bácsi . . . Később ezeregy kisvárosban megfordultam, s alig találtam egy-kettőt, ahol e spiritualitás nyomaira bukkantam, úgyhogy végül is éppen a pacsuliban sikerült tetten érnem a mezővároskák és az immár polgáriasodott kisvárosok között helyet foglaló szülővárosom titkát, az Erzsébet-liget légkörét, intenzív hangzását, amely, paradox módon, csak fokozta csöndjét, a vak zongorahangolót egyszer faggattam is e csönd mibenléte felől, mintha egy óriás sajtóharang védte volna, s a mi titkunk, mert e titkot csak mi tudtuk, a fürdőbetegek esetében egészen másról volt szó, a mi titkunk éppen az volt, hogy ismertük e harang nem létező bejáratát, át tudtunk tűnni rajta. Egyszer Herman bácsi, a mézeskalácsos mesélte nekem, hogy a sajtóharang valóban egy misztikus bura, ám e misztikumnál még nagyobb titok számára, hogyan van az, hogy egy-két légy mégis mindig áthatol rajta, hogy legalább egy légy mindig dong alatta. A csodakútnál teleittam magam, ki tudja, mikor ihatok ismét, és kicsit fel is frissítettem mellkasomat, mert ahogy megpillantottam a pagoda jellegzetes tetőzetét, fulladozni kezdtem. Lassan közelítettem, biztos voltam benne, valaki már megelőzött, kivéve, ha az éjszaka nem lobbantak lángra, nem égtek el egytől egyig a gyerekek, hiszen már a feketekőrísen egyértelmű volt, a dolog meghalad bennünket. A pagoda különben is egyik fontos hely volt számomra. Többször bújtam oda. Tavaly ősszel pedig be is dugtam légpuskám csövét az egyik szétvert, kilógó konnektorba. Legyen már vége, gondoltam. Legyen vége, mert egyszerűen úgy éreztem, nem bírom tovább. Hogy mit is, azt nem tudnám megmondani, de azt pontosan éreztem, hogy nem bírom tovább a világot mint olyant. A párákat, a mind sűrűbb ökörnnyálat. Nem győzöm a körmeimet vágni, jóllehet utálok a hosszú körmű embereket, megtörtént velem, hogy egy kéz láttán, amelynek kisujján hosszú köröm volt, el-ájultam. Igaz viszont, hogy a kovácsműhelyek szaruillatát imádtam, magam is reszeltem olykor a lovak patáját. Nem győztem a cipőmet pucolni. Képtelen voltam egyenesen elválasztani a hajamat. De hátra sem tudtam szoktatni. A siskát (frufu) viszont utáltam. A nullás meg-álázott. Nem győztem a vizet hordani az artézi kútról. Nem győztem a

leckét. Az egyszeregnél is már tovább időztem a kelleténél, még Jámbor Józsikánál is tovább. És ez tragikus, mondta Piusz. Mármost, ha valaki tovább tűnődik, ő azt mondta, baszkodik az egyszeregnél. Az kész. Lemarad. Az többé már sosem is éri utol magát, úgyhogy az akkor már nyugodtan öngyilkos lehet. Nem kell megvárnia, hogy összegabalyítsa az életét mások életével. Jobb, ha még időben szépen végez magával. Mert az egyszerűen nem szállt fel a vonatra, engedte, hogy elmenjen az orra előtt. Képtelen voltam köszönni az embereknek, aztán meg fájt, hogy köszönés nélkül haladok el mellettük, szerettem volna utánuk szaladni, megcsókolni őket, hiszen senki sem örült annyira nekik, mint én, talán csak az, aki teremtette őket. Képtelen voltam. Nem győztem. Egyszerűen nem győztem, nem semmit. Te valójában a semmi alatt görnyedezel, mondta Orbán. Talán, tűnődtem akkortájt, cserkészparancsnokom, Csózi bácsi is éppen engem figyelve nevezte el fiát Győzőnek, igaz csúsztatottra sikeredett egy kicsit, voltak kopáshibái, de Győzőke legalább mindig vigyorgott, s az már valami volt, fél, ha nem egész győzelem, szóval igaza lett Csózi bácsinak, Győzőke lényegében győzte, hiszen én életemben egyszer sem tudtam úgy, igazából elvigyorodni, arcom, koponyám, egész lényem gyenge volt ahhoz, hogy egy vigyor súlyát elbírja. Nem, mondtam a pagoda közepén állva. Vége. És zokogva dugtam be légpuskám csövét az egyik szétvert konnektorba. Nagyon szikrázott, magam is meglepődtem, mekkorát. Fény futott át rajtam, kicsapott a szememen. De nem ütött agyon. Nem szenesedtem meg. Csak rázott-rángatott iszonyúan. Nem értettem, mi történik, sem mire sem emlékeztem, nem tudtam, hol vagyok. Nem tudtam, miért ugrálok, mint a bakkecske. Miért nem tudom abbahagyni. Segítségért próbáltam kiáltani, de csak valami féleszű óbégatás hagyta el a torkomat. Úgy óbégattál, mint a félnótás Kuka Béla, mondta Szatyor, aki végignézte, végigmozizta az egészet. Táncolt egymagában, mesélte később Firónak, akinek sosem is volt jó véleménye rólam, nem úgy általában sem, túl sok a firhangja, mondta egyszer, meg azt, hogy hirtelen előreszalad, lóg a beled, ha követni akarod, de aztán meg egyszer csak hátrálni kezd, hátrálni, olyannyira, hogy a firhangjai között már nem is találni. Énekelt egyedül a pagodában, mondta Szatyor. Megivott valamit, tűnődött Firó. Egész nap ott csónakázott a pincéjünkben a disznóforrázó teknőben, a sósavas ballonok fölött. Talán sikerült bélyeget lopnia?!

Megáldozott egy kéknarancs Tanganyikával. Túlzabálta magát csicsókával. Fölfújódott a görhétől. A sok édesgyökér, krumplicukor ártott meg neki. Hamarosan az egész városka rólam sugdosott. A pagodába jár táncolni. Óbégat, mint egy operában, a pagodában. És kissé halkabban mindig hozzátették: és közben világít a teste. Egyszerre érkeztünk Firóval, akit foltos klott gatyájáról ismertem fel, ugyanis fejét apja ünnepi kalapja takarta. Tódor se maradt le, noha keze jócskán be volt bugyolálva. Tornacipőjét cinkweisszel fehérítette, ám közben összekente láb-szárát, kifehérítette arcát is, mint a bohócok. Piusz természetesen focicipőjében kocogott, igaz, más lábbelije nem is volt, télen is ebben a kiszuperált, stoplis focicipőben (kopacs-kában) járt az iskolába, drága, sarkantyús csizma sem szerezhett volna neki nagyobb tekintélyt, mint ez a manilával átkötözött lábbeli, eleve legjobb játékosnak tartotta mindenki, azt sugdosták, már az ifiválogatott is érdeklődik utána, noha akkortájt, a háború után, egyetlenegy magyar sem játszott komolyabb csapatban felénk, Pálffy és Takács majd később tűnnek föl, de hát állítólag Takács is szlovák volt, közben csak arról volt szó, hogy Piusz édesanyja mosta a téglagyár csapatának a gatyáit, s Gela, a ferde nyakú jobbszélső, akinek az egyik kocsmai verekedés alkalmával nyakába tört a késpenge (ha csak egyszer is fejel, a penge felnyomul az agyába, magyarázta Lötyöge, ezért évekig rettegtünk, meg hát ugyanakkor vártuk is, hogy fejeljen végre egy igazi, még sosem látott felső sarkot, hiszen minden igazi gól legalább ennyi rizikóval jár, mindnyájunk nyakában ott egy eltört penge, elég csak egy kis fals mozdulat, hogy felszúrja agyad labdáját), igen, közben csak arról volt szó, hogy Gela távoli rokona volt. Köcsög elszenesedett gyufaszálakkal dolgozott alá serkenő bajszának. Szatyor, aki egy rossz kutyaláncból varázsolt magának nyakéket, ágat tört a szilről, felsöpörte gyorsan a teraszt, fel a műtermet is. A madarak kórusa, mintha csak a vak zongorahangoló egész évben ezen dolgozott volna, teljes létszámban, egyetlenegy sem röpült a Tiszára vagy a teli tarlókra, egyanyagúan csendült fel, ugyanis a sétányon, különös, mindenki a Ligetsor felől várta, hiszen így hosszú percekig tart felénk való közeledése, vonulása, feltűnt:

Pekla Bus Nusika.

Talán csak nem a Kemény- (Agbaba-) villában aludt?!, súgta Firó Lötyöge fülébe. Talán csak nem dr. Csathó kezelte egész éjszaka?!,

kapta fel a fejét Tódor. Marha, tromfolta le őket Piusz, nem emlékszetek, hogy Józsika az este otthon tárgyalt vele? Elöl gombos fehér ciccruhája volt rajta. Én már ettől a cicctől elájulok, szokta volt mondani Emil, jóllehet ő a cicc alatt cicit értett, mármint a cicc alatt lévő cicit, ami nem is volt cici, mint azt nemegyszer kifejtette volt Köcsög, hanem tömör gumilabda. Ez a csodálatos ruhadarab egyszerűbb volt, mint városkánk más, fodros, zsabós női cuccai, egyszerűbb, s mégis drágábbnak tűnt, valamint egy árnyalattal rövidebb is volt, városkánkban ugyanis Nusika volt az egyetlen nőszemély, akinek egészen kilátszott a térdkalácsa. E lenge ruhának, amelynek valami titok folytán mégis volt tartása, szorosan fogta össze melleit, ha rápillantottál, érezted, fogja össze, össze van fogva, nincs szükség melltartóra, nincs, mert a cicc összefogja, szorítja, szinte markolja össze, minden egyes gombot, gomblukat ismertünk a fürdőből, noha nemegyszer veszünk össze azon, hány is van rajta valójában, tíz vagy tizenkettő, most is volt közöttünk, aki gyorsan elkezdte számolni, de mindenki csak a köldökéig, az ötödikig, hatodikig jutott, függetlenül attól, hogy felülről vagy alulról kezdte számolni. Jámbor Józsika hol Nusika előtt, hol Nusika mellett botorkált, sehogyan sem tudva felvenni Nusika lépteinek ritmusát, ugyanis azok a léptek hihetetlenül határozottak voltak, büszkék, parádésak, ám ugyanakkor volt bennük valami törékenység is, minden pillanatban eleshetett, minden pillanatban kibicsakolhatott a bokája, a körömcipő vékony sarka, tehát minden lépése, természetes ruganyossága, szépsége, ritmusa ellenére, valami külön teljesítménynek is számított járása, különösen itt lenni, a Liget sétányainak kvarcán. Jámbor Józsika egyszer megsúgta nekem, hogy ezt a ciccet és persze a körömcipőt is, mert egymás nélkül nem mennének, haladnának, s nem is Nusika vinné, Nusika hordaná őket, mert noha Nusika öltözött legszebben, ő volt mindig legszebben felöltözve, ő valamiféleképpen mégis meztelen maradt, Niggri hozta Nusikának. Niggri nevének említése újabban nagy problémát jelentett nekem, aki különben is ezeregy megoldhatatlan kis, semmis probléma hálójában vergődtem. Napokra volt szükségem, hogy feldolgozzam. Bagi Niggri (egyszer, emlékszem, megkérdeztem bátyámat, hogyan írják azt, hogy Nigri, két gével, nem érzed, te hülye! válaszolta) volt az eszményképünk ugyanis. Niggri volt az egyetlen igazi magyarkanizsai tengerész. Volt még egy-két ember, aki a tengerészeknél szolgálta rendes katoná-

idejét, amely a tengerészek esetében nem kettőt, hanem három évet jelentett, azért tudom ezt, mert az én unokatestvérem, Miklós is Pólán szolgált, Istenem, megérinhettem só marta vitorlából szabott tengerésszákját, tengerésszubbonyát, meg meleg, s mégis hűs trikója kék-fehér csíkjait. Minden bizonnyal Amerikából, tette hozzá egy kis szünet után Jámbor Józsika a kis cicruhára és a körömcipőre vonatkozó közlését. Igen, erősítette volt meg akkor Tódor, jóllehet fogalma sem volt, miről is beszélgetünk Józsikával: Rióban, Havannában így járnak a nők! Bagi Niggri is Pólában szolgált, az sincs kizárva, egy időben Miklóssal, csak ő maradt, egy ideig a Galebon is szolgált, aztán pedig az egyik panamai zászló alatt hajózó óceánjáróra szegődött néhány dalmát barátjával, Kovács Öcsi, aki ott lakott közel a Bagi házhoz, még azt is tudni vélte, hogy TRITON volt annak az óceánjárónak a neve (mi az, hogy Triton, kérdeztem bátyámat?!, valami tengeri istenség, mondta), évekig nem járt haza, de aztán egyszer csak karcsú, kreol alakja felbukkant a Bagi fivérek társaságában a Tiszán. A mai napig felfoghatatlan számomra, de attól a pillanattól, amíg ki nem kísérték – kísértük, mert titokban én is az állomáson bókásztram olyankor, mintha kicserélték volna városkánkat, elég csak azt megemlíteni, hogy a Vigadó teraszán olyankor dél-amerikai melódiákra táncoltak (valójában Niggrinek köszönve kerültek a tánciskolában az első helyre a dél-amerikai táncok, legtöbbször másra már nem is jutott idő). Igen, első útja mindig a Tiszára vezetett, ágyba sem tért addig, amíg le nem szaladt a Tiszához, amíg meg nem fürdött benne. Egyszer véletlen magam is szemtanúja voltam megérkezésének. Fejest ugrott valamelyik ladik orrából, azt hittük, majd csak a bánáti partnál bukkan fel, kraulban érkezett vissza, hogy aztán befeküdjön a kisgyerekek mellé, a porondok közé szorult, békanyállal, ebihállal teli langyos vízbe, s órák hosszat építse, csöpögtesse velük a homokvárakat. Nem értem, kommentálta egyszer e momentumot Firó, ezért a pocsolóért verekedni haza magát Rióból, Havannából?! Tódor egyszer, egy hajnalon, látta Niggrit, lenn a parton, térdig a vízben ülni. Kezdetben, mondta, apró paladarabkákat ugratott a vízen (valamiért csodálatos fekete palatömböket szórtak a martonosi Tisza-kanyarba), köztudott volt, mítoszának egyik alapja éppen az volt, hogy ha versenyeztek, Niggri át tudta ugratni a Tiszát, hogy aztán csak nézze soká a vizet, nézze a csöndben, párában elúszó halászladikot,

ismerte, messziről is felismerte még a halászokat (azt mesélte valaki, később, hogy kajütje falán a TRITON hasában valahol, közel a gépekhez, mert Niggri, több mint valószínű, gépész volt, hajógépész, hiszen a Bagi család egy géplakatos, egy vasesztergályos család, Tihamér kis Tisza-képe lóg majd, amely éppen ezt a momentumot rezegettette, Piusz használja majd ezt a kifejezést Tihamér Tisza-vásznaival kapcsolatban, mármint hogy úgy kitartja, rezegetti ezen érzelmes motívumok nyári, tavaszi, avagy őszi tónusait, akár egy cigányprímás), hogy aztán, nagy sokára, ahogy fölállt, egyértelműen látsszon az arcán, sírt. A dolognak csak fizikája volt, elemezte Orbán már a gimnáziumban (ő, mint bátyám, abban az évben végzett, amikor én odakerültem), csak fizikája, mintha csak fizikája lett volna, olykor azt gondolom, nincs is mása a dolgoknak, csak a fizikája, de akkor az arcodra pillantok, vagy eszembe jut Jámbor Józsika például, s kissé elbizonytalanodom, mert ti meg úgy festettetek, te még ma is úgy festesz, mint Sartre Baudelaire-könyvében az az üres parfümösuveg (mondanom sem kell, hogy akkor, távozva Orbán és Albin diáktanyájáról, kölcsönkértem Sartre Baudelaire-könyvét, amelyben persze azonnal elakadtam, ám a könyv nálam maradt, nálam van ma is, s aztán egy napon, már évek óta Nusika emlékével bajlódva, amikor mint egy alagútmunkás próbáltam visszaásni a pagodáig, újra a kezembe akadt, s azóta egyik nélkülözhetetlen kellékem lett, majd lábjegyzetben megkíséreltem kimásolni a legfontosabb sorokat, de az egyik idézetet Baudelaire Le Flaconjából – én Balthus La Fenétre, cour de Rohan-ját is La Flaconnak nevezem, hiszen a faloszforma üveget a szomszéd tető kéménye fölnagyítva centrumba is helyezi, magának az agg festőnek, Balthusnak is így beszéltem róla, mint egyik, számomra legfontosabb festményéről – már most meg kellene előznom, noha gyakran magam sem tudom, mi volt előbb és mi volt utána, akármennyire igyekszem is ezt a kérdést visszatuszkolni, az igazság az, számomra nincsen utána, ugyanis a síri selyembáb, a chrysalides funébres, minden bizonnyal a szerb fordítás adta falsnak köszönve hihetetlenül felgyorsította a dolgot, a szerbek ugyanis mrtve čaurának fordították, s én a hüvely szón, noha szerbül ugyanazt jelenti, a hüvely szón keresztül, valójában még a kagylóhéjnal is gyorsabban értem oda, mármint selymes-nyálkás bensejébe, ahová érne óhajtottam volt, már Manyika kopasz lába között is kísérletezve mutatóujjammal, majd pedig nyelvemmel is,

szinte kiszürcsölve, mint majd az Adria legfontosabb osztrigatelepen, Stonban, valójában Ston, és csak aztán Dubrovnik közelsége miatt nyaraltunk évekig éppen Zuljánán, a stoni rituális szürcsölések miatt, ahol a kitűnő Grk nevű bor sárgája gyorsan itatódott, itt már minden szó szerint értendő, az azúrban, szó szerint természetesen a hüvely, a szeméremnyílás csatornája is, jóllehet nem kevésbé szó szerinti a tölténnyel kapcsolatos jelentése is, hiszen éppen egy töltényhüvelyből, húzliból vágták Orbán első pecsétgyűrűjét, amelyet majd ott, a Kornátok kis szigetén, akárha eljegyezve őt, Nusika ujjára húz, noha fél óra se telt, Nusika örökre eltűnik életéből, ugyanis nem Orbánék, hanem egy olasz társaság kis hajójába száll), ha tirátok pillantok, gondolok, de emléhtém itt Tihamér kis vásznait is, akkor meg úgy tűnik, mintha csak valami spirituális sűrűsödés, csomósodás lenne a világmindenség, a székláb mint olyan, a kutyaszar mint olyan, az Esthajnalcsillag mint olyan és a pina mint olyan úgyszintén és nem kevésbé, igen, mintha csak fizikája lett volna a dolognak, Niggri hazaérkezett, első alkalommal, azután, hogy a Galebról, Tito marsall hajójáról a TRITON-ra, valami gyanús panamai óceánjáróra szerződött, s már első este valahogy egymásnak ütköztek a korzón, pardon, mondta Niggri, és megfogta Nusika kezét, mi más ez, mint fizika, hiszen ezzel az erővel az egyik hársfának is nekiütődhetett volna, mint gyerekkorukban testvéreivel, barátaival hülyéskedve a korzón, és az sem volt más, mint fizika, ahogy az argentin tangó első hangjaira mind a ketten bemozdultak, egymásnak ütődtek, noha a tánc vége felé már teljesen elveszett Niggri arca Nusika hajában, keze, nagy tenyere, emlékszel, Piusz hogy felcsattant, a keze majdhogynem a fenekére csúszott, emlékszel, Piusz hogy felcsattant: benne az egész segge, tehát az is csak fizika volt, de nem is ezt akartam mondani, hanem azt, hogy úgy találkoztak, ütődtek egymáshoz, mint két biliárdgolyó, még akkor is, ha később, két év múlva, Niggri második hazalátogatása után, Nusika le is utazott Fiuméba, Niggri lakásába, mert mire leért, a TRITON már kihajózott, együtt majd mindössze egy hetet lesznek, együtt csak egy hetet élnek, mikor legközelebb arrafelé jártam, Niggri már egy dalmát asszonnyal élt, gyereke is volt, szóval csak fizika . . . Ahogy elhaladtak a cigánylány szobra mellett, amelyet az orosz partizánok hasba lőttek volt néhány éve, s így akárha kissé feljebbre helyezték volna szemérmét, amelyet, mármint a golyó nyomát, mi olykor, nagy

titokban, ujjunkkal érintettünk, egyértelmű volt, hogy anyjáról vagy nagyanyjáról, Nusinak hívták azokat is, mintázták, ám ő nem pillantott a grupp felé. Mire a pagoda elé értek, mindenki eltűnt, behúzódott előre kiszemelt rejtekhelyére, kukucskálója mögé. Tihamér, csak most láttuk, már benn tett-vett, hátulról érkezett füttyörészve, hóna alatt újságpapírosba csomagolt szerszámokkal. Piusz kitárta Nusika előtt a kiskaput, vigyázva, nehogy éppen most essen szét, most hulljanak le róla a kosfejek.

Nusika, Pekla Bus Nusika feljött a lépcsőn. Köcsög kisietett elébe. Talán csak azért nem csókolta meg, mert félt, Nusika arcán marad vadonatúj Páger-bajsza. És akkor belépett a pagodába. A csodálatos tetőzet fényei mintha egyszerre gyúltak volna ki. Szerbusz Tihamér, mondta, és megcsókolta arcát. Szia, Nusi. Nusi megpördült maga körül, úgy tűnt, tetszik neki a környezet, a nagy tükör. Az ambientus. Tihamér műterme. Talán még sosem látta magát ekkora tükörben. Itt vagyok, mondta a tükörképére mutatva. Itt vagyok. A tiétek. Köcsög cigarettával kínálta. Tihamér előgördített valami állványféleséget, amelynek vasrúdja köré drótok, lila fémforgács spirálok, díványrugók voltak csavarva, erősítve. Ez leszek én?!, nevette el magát Nusika. Ilyen vagyok belülről?!, kérdezte elképedve kissé. Vigyázva benyúlt a fémgubanc közé. Ide költözik a lelkem?! Hirtelen arra gondoltam, egy kisénekest vagy talán gerlét kellett volna fogni, Nanditól hozni egy fehér kacagó gerlét, és azt helyezni a gubanc közé, netán be is építeni beléje, be, élve. Erre jön még a kékagyag, mondta Lötyöge. Nem vagyok én kékvérű, s különben is inkább zöldnek tűnik ez az agyag, mondta mutatóujjával megérintve, nyelvével megkóstolva. Ilyen ízű leszek?! Mindig szerettem az agyag illatát, kislány koromban egyszer beadott anyám a cserépgyárba . . . Tihamér kipakolta szerszámait. Kis falapocskák, egy tonka kés, leveseskanál, fogpiszkálók, spakli, egy kis, akárha játék cirokseprű, egy letört végű bicska (mintha csak az tört volna Gela nyakába), rongyokat, spongyát, ilyesmiket. Nusi még a pagoda belsejének csodájával volt elfoglalva, amikor Tihamér hirtelen mozdulattal kinyúlt, durván belemarkolt az agyagba, és nagy darabokkal kezdte dobálni, csapkodni a vázat. Nusi meg se rebbent, nem állt meg, nem nézett vissza. Jóllehet hallhatta a drótok, lila fémforgács spirálok, rugók zenéjét. Piusz, Lungovics Szatyor és Lötyöge pokoli gyorsasággal adogatták a számtalanszor

átdolgozott, akárha a fecskék csőrében átlényegített anyagot. Nusi fedezte a fagyaltostégelyeket. Ujjongva olvasta: málna, ribizke, pungs, majd más hangfekvésben, szinte énekelve folytatta, citrom, vanília, rum! Tihamér elé lépett, oda, ahová gondolta, hogy állnia kell. Tihamér felém intett. Nem tudtam, mivel érdemeltem ki bizalmát. Segíts kigombolni. Odaléptem Nusihoz. Testének erős illata úgy megcsapott, hogy kis híján hátravágtam. Ez nem pacsuli volt, de nem is volt túl drága parfüm, nem lehetett utána nyomozni, a test illata már annyira átlényegítette. Lehúzta bugyiját, a szék felé rúgta. Majd gyorsan gombolkozni kezdett, úgyhogy nekem csak egyetlenegy gomb jutott. Az a köldökénél. Ott, ahol a gipsz cigánylányt hasba lötték. Féltem, már ott fenn, a köldöke alatt, lába közé találok érni. A szék felé dobta a ciccet is. Hirtelen csönd lett. Megálltak az agyagpogácsák a levegőben. Visszahúzódtam. A nagy-tükörből láttam.

Amit láttam.

Fogalmam sincs, mit. Láttam magunkat például. A fürdőablak szűrője nélkül túl vakító volt. Firó és Keszeg kisomfordáltak a teraszra. Köcsög, aki székkal akarta kínálni Nusikát, most rájött, azonnal meg kell reparálnia a beszakadt tonettet. Lötyöge elugrott vízért. Piusz letérdelt egy nagyobb agyagtömb mellé, és önkívületben kezdte püfölni.

Nusika pózokat próbált. Tihamér, jól lehetett látni, mi Orbánnal a tükörből figyeltünk mindent, noha akárha könnyezve, jól lehetett látni, Tihamér fejből dolgozik. Még csak egy embert formál, úgy általában, súgta Orbán. De ez az ember is már nő, súgtam. Érzed, máris más a húsa. Pedig ez még nem is hús, ez még inkább a csontváz, súgta Orbán. A csontja is más. Úgy tűnt, valamit mégis befalazott. És hogy mit, azt nem lestük meg. Valamit, talán az újságpapírból vagy a zsebéből varázsolva elő, becsúsztatott a középső díványrugóba. Nem volt idő odapilantani, mert egy szinte dühös mozdulattal megragadta, megmarkolta, elkezdte vékonyítani a nyakát. Vártuk, felsikítson. Az agyag, vagy Nusika. És valóban, Nusi bokán rúgta Tihamért, te hülye, még majd megfojtasz, itt e köcsögök előtt. Zavartan néztünk össze Orbánnal. Valóban úgy tűnhetett olykor, hogy Köcsög bandája vagyunk, ő fontoskodott leginkább, neki volt legtöbb ötlete, leggazdagabb szókincese, de mi olykor Piuszt képzeltük vezérünknek, máskor meg valamiféleképpen Jámbor Józsika került középpontba, hogy a már kiskorukban is politizáló

(ha az az apjuk nyakatekert, illetve bükkfa politizálása jelentéktelen külsőségeinek utánzásáról volt is szó csupán) Kecsenovics Firóról és Körmöczi Lipták Löt्यögéről ne is beszéljünk. Valójában először hallottuk így, egy az egyben, hogy köcsögöknek nevez valaki bennünket. Kétségtelen, Tihamér mozdulatában volt valami különös, mintha e szorításával akarta volna életre kényszeríteni a holt anyagot, ha még mindig holtnak lehet nevezni, a mi átlényegítő munkálkodásunk után is, igen, úgy tűnt, addig szorítja, fojtogatja, amíg védekezni nem kezd, amíg föl nem sikít. És ez az első igazán konkrét mozdulat valamiféleképpen tele volt erotikával. És ezt azonnal megérezte Nusika is, pedig akkor még nem is zökkent a végső pózba. Akkor még ide-oda mozdult, vacillált, noha nem néztek egymásra, valójában egymást lesték. Sokkal jobban érintette ez a mozdulat (kétségtelen, városkánk férfiai többet fojtogatták az asszonyaikat, mint amennyit simogatták, mint amennyit nyalták-falták, valójában egyáltalán nem is nyalták-falták őket, kivéve néhány kéjencet, amilyen a már említett Bicskei Ottó és Kiss Karcsi volt, illetve a nyaranta Belgrádból és Zágrábból hazajáró egyetemisták – Ljubljanában, Szarajevóban csak elvéve tanult valaki közülünk –, akik titokban intenzíven simogatták, nyalták-falták a fehérnépet, akiknek aztán ez az élmény egész életre elég volt, elég kellett hogy legyen. Tényleg volt valami hihetetlen ebben a gesztusban. Később Orbán küldött nekem egy képeslapot Párizsból, amelyen a korszak (XX. század) legnevesebb képzőművésze (Picasso) volt látható, amint szobrának nyakát markolva pózol a neves (éppen magyar származású) fotósnak. Szinte kisebb sokkot okozott a lap vétele, annyira utalt Tihamér titokzatos, számomra még a mai napig is nem egészen érthető gesztusára, amelyet, mondtam, Nusika intenzíven lereagált volt. Kissé elébevágva a dolgok menetének, noha itt-ott már így is elébevágtam, de hát nem vagyok egy profi emlékező, emlékiratszerző, hallottam, hátam mögött egyszer Orbán is szerény, a dilettantizmus határán billegő tollforgatónak nevezett, nem is nagyon foglalkoztatott a dolgok menete, csak a titka, az meg, eleve tudtam, hiába, szóval, elébevágva kissé a dolgok menetének, meg kell mondanom, az a képeslap volt Orbán első vizsgálása az esetre. Aztán még volt, lesz egy-kettő. Szóval, az agyag fojtogatása (egyértelműen a kék tónus kerekedett a zöld fölé, a sárgás, illetve Nusika kreol volta majd csak a végén kezd mutatkozni) sokkal

izgalmasabbnak bizonyult, mint több más, annyira várt mozdulat. Például a lábak szétválasztása, ugyanis a lábait Tihamér a szabómesterek rutinjával választotta szét. És Nusi is csak éppen feljajdult. Persze ebben a mozdulatban is voltak még finomságok, amiket akkor képtelen voltam regisztrálni. Az például, hogy az akkor már széken ülő Nusi, a szobrot, illetve még mindig csak agyagnak nevezhető valamit utánozva, rakta szét igazán a lábát. Csak abban a pillanatban gyúlt ki fanszőre között az a rózsaszín, ahogy Józsika, mondta, mert elfelejtettem, ő benn maradt velünk, igaz, később felkapaszkodott a pagoda padlására, a denevérek születésére, s mintha nyögéseit is hallani véltük volna (Orbán szerint rá is csöppent egy csöpp magja az agyagra, csak szerencsére Tihamér nem vette észre, illetve éppen arra a felületre csapott egy pogácsát), ahogy Józsika mondta, akkor gyúlt ki fanszőre között az az égőcske, amit Lötyöge majd egy-két év múlva kicsikónak, Tódor pedig helyesbítve, jóllehet maga is eltűnődött, egyáltalán helyesbítésre szorul-e a dolog, csikócskának nevez. Most, hogy így visszaidézem szavainkat, rám zúdul kisgyerekkorunk szókincse, elámulok az égőcske és a csikócska felbukkanásán, hiszen maga a dolog valamiféleképpen most is itt világít, mozog, ugrándozik az orrom előtt, éppen csak hogy nem érintem nyelvem hegyével is, ugyanis valamiféleképpen számomra az USA-ceruza réz-, illetve hát aranyos foglatba szorított, csöpp, rózsaszín radírgumija, aminek első felmutatása alkalmával elájult Jámbor Józsika, azonos lett a csiklóval, s ha valakinek a csiklójával, akkor talán éppen az övével lett azonos, úgy, ahogyan akkor ott, a pagodában kigyulladt, és még azt is hozzá kell tennem, sok mindent hozzá kellene még tennem, hogy nem is egészen biztos, hogy csak azért tűnt, gyulladt ki, mert Tihamér szétválasztotta az agyaglábakat, hanem mert már a nyak megmarkolásával, a fojtogatással elkezdődött az alkotói folyamat hatni, mind intenzívebben hatni a modellre magára, s a kis nyelv magától kandikált, furakodott ki. Ni, súgta a fülembé a visszatérő, mellénk mászó Piusz, Tihamért máris elkapta az ihlet. Nem kellene lehűteni, kérdezte Lötyöge, aki szintén visszasomfordált, s ledöbentette az alkotás mint olyan (ez az apja fordulata volt, tőle vette át a fia, majd a fiától mi is átvettük, s már filozófiai tanulmányaim előtt is többször hallottam, hogy gyakori használata miatt megrögzött kantianusnak tartanak, noha az öreg a munkásra, a szocializmusra, illetve lévén asztalos, a széklábra és a

szekrényajtóra használta a mint olyant elsősorban, a székláb mint olyan, mondogattuk mi is gyakran, a makkupak mint olyan, a selyemharisnyából készült rongyasztai mint olyan, a tűzoltócsákó mint olyan, a kutyaszar mint olyan), mert valóban érezni lehetett, ahogy valami történik az agyag és Nusika húsa között, ahogy Piusz mondta nagyra tátva száját, máris benne a lelke (később nekem bevallotta, akkor, azokban a pillanatokban történt valami Nusival, arra gyanít, mert meggyőződött a dologról, mármint arról, hogy Nusika azoktól a pillanatoktól megváltozott, ha nem is teljesen, de részben lelketlenné lett, Tihamér valami ördögi módon, valami megengedhetetlen eljárással, mert mi a szar is a művészet?!, kivette, átvitte lelkét, tehát nem a papirosból, nem a zsebéből varázsolta elő). Pedig sokáig, illetve majdnem végig, fejből dolgozott, az volt az érzésem, a gipsz cigánylányt másolja, amely az utolsó nagy tél szorítására mind ledobta magáról a festéket (említettem, hol kályhafestékekkel, hol miniummal csutakolták szegényt az új igazgatóknak kinevezett komisszárok), meztelen szűz gipszként állt a hóban, s még a beme-részkedő őzek is megbámulták, talán éppen úgy, éppen olyan szemekkel, mert egyszer közletről, az avarral teli szökőkútból lestem meg őket, mint mi most Nusikát, meztelen szűz gipszként állt a hóban, s ez, Tihamért is elhívtam egyszer a szökőkút avarjába, majd az őzek távozása után, mi is hozzáléptünk, s egyenkint, szégyenlősen elfordulva egymástól, mutatóujjunkkal érintettük a golyó lőtte sebet (az sincs kizárva, nem is a Berlin felé nyomuló oroszok, maga a Magyarokanizsán, szülővárosomban megszálló Tolbuhin, mert egyesek még őt is belekeverték a gipsz cigánylány ügyébe, meglövésébe – de hát nekik mozgó, utazó kuplerájuk volt, amelyet, igaz, menet közben, tehát nálunk is töltöttek, utántöltöttek –, hanem a mi komisszáraink közül valamelyik, akik valójában nem voltak mások, mint a környező faluk magukat partizánoknak kinevező, frissen érkezett kolonista fiataljai, akik a kietlen karszton, ahonnan vagonokban idehozták őket, még nem láttak szobrot, nem tudták, hogy a szobor nem élő valami, vagy lehet, hogy végső soron mégis nekik volt igazuk, amikor meglőtték, mert hát az, ami ott a pagodában éppen lejátszódott a szemünk előtt, valamiféleképpen őket igazolta, de ezt képtelen vagyok végiggondolni, illetve hát így, egy az egyben végigmondani inkább, az történt ugyanis, hogy a szűz gipsz érintése után néhány nappal, a plébános Krisztus vérző sebééről, annak megérintéséről beszélt

a szószékről, s én elájultam . . . Szóval egyértelmű volt, Tihamér nagy-részt fejből dolgozik, azért mozoghatnak olyan pokolian a kezei, igaz viszont az is, noha nem volt szándékomban a mű születését leírni, hiszen én csak előlről és hátulról, mármint a repedt nagytükröből láttam egy-két mozzanatát, mert ha Nusikán feledkeztem, mire ismét az agyagra pillantottam, Tihamér már messze haladt, illetve fordítva, ha az agyagban vájkáltam Tihamérral, nem láttam, mikor vakarja, dörzsöli meg az orrát, mikor kaparja meg mutatóujjával fanszörét. Ami a lába közét, ágyékát, ahogy Köcsög mondta, pinuskáját, Pekla Bus Nusika pinuskáját magát, illetve pinuskáját mint olyant illeti, Tihamér csak kézzel dolgozott, marokra fogta csupán, marokra a szügyét, kommentálta valamelyikünk később, már ismét fönn a feketekőrísen, pedig azt hittük, majd leveseskanalat és a fogpiszkálókat is használni fogja kimunkálásánál többek között, azt hittük, fejestül belebújik, közben a pina mint olyan nem jelentett plasztikai problémát, kihívást, magyarázza majd Orbán, jöllehet a fanszört például izgalmasan oldotta meg: felkapta kis ciroksöprűjét, amelyet ezek szerint direkt erre az alkalomra készítettet a söprűgyárban (Nagy József barátom, akinek csak részleteket meséltem a pagoda titkáról, a fanször megoldását pedig egészen biztosan nem meséltem el neki, évekig gyűjtötte a világ kis, csöpp ciroksöprűit, Párizsban már jól ismerték a söprűt árusító boltosok, de gyűjtötte Japántól Ausztráliáig, darabjaiban sokszor bukkannak elő az asztalfiókból ciroksöprűerdők), s hirtelen durván megszurkálta Nusika, illetve hát az agyag lába közét, egy szállal majd a köldökéig fölszaladva, de a lényeg valóban az volt, hogy nem nyitott rajta rést, ajtót, nem képezett rajta alul is ajkat, nem lőtt lyukat. Sebet. Mi van fenn a padláson?, kérdezte Nusi, talán megneszelve Jámbor Józsika nyögéseit. A denevérek szülészete, mondtam előmerészkedve. Juj!, mondta Nusika. Ilyet se hallottam még, vicces kis köcsögök vagytok: denevérek szülészete! Majd megmutatom, mondtam határozottan, már a létra felé fordulva. Ám a következő pillanatban már meg is rettentem ajánlatomtól. Egyrészt, mert ha nővel mész a padlásra, neked kell előre menned, magyarázta egyszer nekem apám kereskedelmi utazó barátja, másrészt ha én megyek elől, akkor az egész banda a létra alá fog tódulni és csak én meg Józsika maradunk ki a látványból, másrészt, ha tovább fejlődik a dolog, ha fenn megijed és belém fogódzik, magához ölel, és netán el sem enged a padlás isteni

forróságától elkábulva, elernyedve, nem leszek képes mozdulni, rámozdulni, hiszen még minden edukáción innen voltunk, noha igaz, a szindikátus színháztermében bedugtam mutatóujjam Manyi kopasz kis pindusába, és Lili is megpuszilt egyszer. Vérszopók, sietett segítségemre Köcsög, aki nem tudta volna elviselni, hogy éppen velem kapaszkodjon fel a fogatlan létrán a pagoda padlására, ahol különben volt egy kiszuperált, tengerifűvel teli matrac is, azért említem ezt is, mert rám már a tengeri fű is túl intenzíven hatott, nemhogy a denevérek, nemhogy a póre, immár itt-ott, egy szabad szemmel alig látható, de mi nem szabad szemmel gukkeroztunk, a mi szemeink valóban olyanok voltak, mint az őzek, a kisborjúk, a tehenek szeme, erecske is elindult szeméremdombjáról, nemhogy a már itt-ott, a hóna alatt, mellei között izzadni, nem is izzadni, talán pontosabbak lennénk, ha azt mondanánk, csillogni kezdő Nusika. Egyszer majd megmutatom őket, mondtam, már csak magamban. Kecsenovics Firó és Lötyöge személyes sértésnek vették közlekedésemet, intimpistáskodásomat, ezt a kifejezést használta Firó, azt meg nézni sem bírták, hogy az egész padláshistória után Nusi megcsókolta a fejem búbját, mert azt senki sem ismerte el, hogy csak úgy megcsókolt, mindenki kihangsúlyozta, hogy csak a fejem búbjáról volt szó. Egy nullásra nyírt, ahogy Firó, a nagyfejű, akit, minden bizonnyal éppen nagy feje miatt, még év közben is sokszor kopaszra nyíráttak, mondta, egy nullásra nyírt, illetve egy nullás koponyát megpuszítani viszont maga a hányinger. Különös, de éppen akkortól kezdtek velem kapcsolatban élni ezzel a fordulattal, mármint hogy én azért mégis egy koponya vagyok, ha egy nullás is . . . Kiültek a küszöbre, noha szigorúan tiltva volt mutatkozásunk, hiszen a béna parkőrnek, de dr. Csathónak, Liska tanár úrnak, a törpe kertészeknek, Dracsinak és Milojkónak sem volt szabad megneszelniük, hogy mi egyáltalán behatoltunk, leütöttük, majd visszaigazítottuk a lakatot, benn tevékenykedünk a pagodában. Amikor végre befejezték az én szapulásomat, Tihamér ellen fordultak. Hogy egyáltalán, mi a szar is az, hogy tehetség?! Meg miféle iskola az, ahová Tihamér fog járni Újvidéken, ahol meztelen öregasszonyok ülnek aktot a gyerekeknek?! És a Tari plébános is úgy tesz, mintha minderről tudomása sem lenne. Muszáj lesz az öregemnek szólni, megkérdezni, a Kommunista kiáltvány mit mond ezekről a dolgokról (mert Lötyöge lopta már el azt a piros könyvet, de egy szót sem értett belőle, sehol

sem találta ezeket a problematikus kifejezéseket, mármint a lelket, a tehetséget és a pinát mint olyant példának okáért, amit valahol a lék és a lélek között keresett volt). Egyáltalán tudatában vagy te annak, hogy ez a fattyú egész életében meztelen nők között fog sündörögni?! Meztelen nők között, miközben mi a gyalupad fölött görnyedezünk, a csirizt főzzük végtelen?! Érdekes, ez később még nekem is szöveget ütött a fejemben, még nekem is jelentett némi problémát, ugyanis nem értettem, hogyan lehetséges, hogy amíg a mi gimnáziumunkban drákói szigor uralkodik, Tihamér barátom egy másik középiskolában, igaz egy-két évvel előttem járva, meztelen hölgyek kőkemény avagy hervadt seggét festegeti Újvidéken?! Még az is megfordult a fejemben, nem lehetséges-e, hogy eltévesztettem az iskolát. Nem olyan iskolába kellett volna nekem is iratkoznom, ahol a tanár helyett egy meztelen nő ül a katedrán?! Meg is kérdeztem idősebb barátomat, Konczot, aki főmínistráns volt, majd ifjúsági vezető, hogy hogyan is van ez. Valami olyasmit mondott, hogy nem létezik ez a dolog külön izolálva, kiemelve, mármint, hogy nem létezik a pina mint olyan, hanem mindig csak egy összetett viszonyban valakivel, annak lelkületével, annak családjával, környezetével satöbbi. De hát a tengeri kagyló?!, mondtam szinte felkiáltva. De barátom nem értette, mire gondolok, ugyanis neki sem meséltem a pagodás dolgainkról, nem Nusival való ügyes-bajos dolgainkról, noha később megsejtett, s hát tudott is ezt-azt. Tihamér hol a spaklival, hol a tenyerével, hol pedig vizes spongyával simogatta Nusikát – mi ugyanis már teljesen képtelenek voltunk különbséget tenni az agyag, a nagytükör és a széken izgó-mozgó alak között. Megdöbbenő volt látni, mennyit dolgozik, mennyit simogatja például a vállát, amely előbb találta meg végső formáját, mint a cicije, amit a váll gömbölyűségének elmozdításával kapott volna meg, noha igaz, aztán gyakran visszatért hozzá, olykor rajta is feledkezve, ilyenkor Nusi kissé felszisszent, fájtnak ugyanis neki, ha nagyon markolták. Ilyenkor Tihamér valami mellékes, apró detalle-re koncentrált, vagy Nusika ujjáival kezdett játszani. Juj!, talán csak nem ilyen vastagok, tömpék az ujjaim, kiáltott fel. Köcsög, aki már szintén fáradni kezdett, illetve nemigen találta helyét, szerepét a három változat között, megesett, hogy a tükörképhez szólt, az agyag tükörképéhez, pedig Nusika olykor egészen bizalmas volt hozzá, egyszer például megkérdezte, merrefele dolgozik az öregje, ahogy Nusika mondta, a vén

kópé, dühösen támadt Tihamérra. Úgy volt az egyezés: élethű lesz, kikötöttük, még a kisujja is! Tihamér rá se hederített, hol könyéig, hol nyakig benne volt a dologban, csupa sár volt már az arca is, könyéig, nyakig benne volt az agyagban, jóllehet mi inkább a tükörképet néztük, úgyhogy fogalmunk sem volt pontosan, miben is van nyakig, s ez egy kicsit minket is zsenírozott, mármint hogy itt előttünk teszi valamiféleképpen magáévá az agyagot legalábbis, az agyagváltózatot, amelyet már mind nehezebb volt elválasztani a nagytükörben az élő modelltől, amely nagy megdöbbenésünkre, mintha kezdett volna másodlagossá, harmadlagossá tünni, fordított arányban, mint kezdetben, Tihamér rá se hederített Köcsögre, ránk se, majd holnap még finomítunk rajta, s ez egyértelműen úgy hangzott, mintha a Nusikán fogna finomítani, és nem az agyagon. Tíz körül kezdte, s egyszer csak azon kaptuk magunkat, a padlót kettéhasító fénycsík végigért a termen, majd megtorpant, s már rövidülni is kezdett. Egy bonyolult operáció közepette, mert ha az arcával, vállával, mellével, kezével elakadt, mindig valami új problémát nyitott, hogy belemélyedve, hirtelen vissza-visszaugorhasson az említett részekhez, hol a köldökét fúrta újra, sehogyan sem boldogult a gyengéd, ügyetlenül elkötött kis spirállal, a térdét kezdte formálni, nézd, mondta Tódor, kiveszi a térdkalácsát, ki, súgta Piusz, hiszen az porcelán, mire Szatyor is közbeavatkozott, ha kiveszi, majd vissza is teszi, vagy a jobb hónalját vájta újra, amely ugyanis jobban látszott, mint a bal, mondom egy bonyolult operáció – az egész medencecsonton kellett volna mozdítani – közepette fejezte be, emelte fel hirtelen könyéig sáros kezeit, adta meg magát, hogy a következő pillanatban máris elkezdje dobálni rá a vízben tartott liszteszsákokat. Juj, mondta Nusika, magára kapva bugyiját, ruháját, mi közben megint kimaradtunk a dologból, ugyanis beszorultunk valahová az agyag és a repedt nagytükör közé, jóllehet a nagy rakás sárnál százszorta jobban izgatta fantáziánkat az a semmis selyem, mármint a bugyikája, illetve hát az, ahogyan egyenkint felemelve beledugja lábait, vagy ahogyan egyszerre, két kézzel megigazítja, helyre rakja a ciccben melleit, amelyeknek a bimbójához még Tihamér sem mert nyúlni. Szinte egyszerre tűntek el, Tihamér a hátsó, Nusi az első ajtón. Benézek dr. Csathóhoz, mondta, talán majd meg is fürdök, tette hozzá elmosolyodva, hiszen csupa sár lettem. Köcsög egy még száraz zsákra hevert. Lötyöge és Firó felhúzódtak a feketekőrésre. Szatyor loholt haza,

pótvizsgára készült, Piusznak meccse volt, trénerre megígérte, meccs előtt még rugdosnak kapura. Józsika, mondta Orbán, talán jobb lett volna, ha hazakíséred. Egy idő után többen is felfigyeltünk arra, hogy Józsika nem reagálta le Orbán megjegyzését. Köcsög felrohant a foghíjas, korhadt létrán. Gyertek!, kiáltotta. Elsőnek értem fel. Jámbor Józsika ájultan hevert a matracon. Él?!, kérdezte Köcsög, Józsika pulzusára helyezve mutatóujját. Él?!, kérdezték a többiek is. Orbán, miután már Köcsög felpofozta, lefelé lépkedve a létrán, megjegyezte, ebbe más is belehalhatott volna. Köcsög rakta fel a lakatot.

(Folytatjuk)